

Leszek Dąbrowski

Streszczenie rozprawy doktorskiej

„Przestrzeń polskich miast jako miejsce spędzania czasu wolnego przez pokolenie Z”

Współcześnie coraz większe znaczenie dla sposobu spędzania czasu wolnego jest przypisywane nowoczesnym technologiom, zwłaszcza jeśli dotyczy to osób młodych, szczególnie przedstawicieli pokolenia Z. Dla tej grupy pokoleniowej możliwość korzystania ze smartfona podłączonego do internetu, przeglądania stron internetowych, korzystania z mediów społecznościowych wyznacza nowe ramy zachowań wolnoczasowych i nowe wzorce użytkowania przestrzeni.

Z perspektywy geograficznej, ważnym spostrzeżeniem jest fakt, iż aktywności podejmowane w czasie wolnym, realizowane są w przestrzeni. Jednak przestrzeń miast, w zależności chociażby od ich wielkości, ale także organizacji przestrzeni, jest bardzo zróżnicowana. To z kolei nie pozostaje bez wpływu na możliwości spędzania czasu wolnego, zwłaszcza w kontekście wymagającej i bardzo zindywidualizowanej w oczekiwaniach generacji Z. Powstaje zatem pytanie: jak pokolenie Z spędza czas wolny? Gdzie go spędza? Czy rozwój internetu i nowych technologii wpływa na przestrzenne zróżnicowanie tych zachowań? Wobec tak licznych pytań za cel pracy przyjęto ustalenie i wyjaśnienie w drodze postępowania badawczego, jak przestrzeń polskich miast funkcjonuje w roli miejsca, gdzie pokolenie Z spędza swój wolny czas.

Niniejsza praca stara się odpowiedzieć na powyższe pytania, biorąc pod uwagę, że w przekazach medialnych czy naukowych przedstawia się generację Z jako pokolenie, które nie rozstaje się ze smartfonem i jest nieustannie obecne w sieci internet, przez co wykazuje pewną aprzestrzenność. Przeprowadzone badanie mierzy się z tym powszechnym dyskursem i niejako weryfikuje uproszczony przekaz, przedstawiając podejmowane przez młodzież aktywności wolnoczasowe, wskazując przestrzenie (miejsca znaczące) w spędzaniu czasu wolnego oraz relacje między nimi i wpływające na nie czynniki. Praca doktorska podejmuje ważny i aktualny temat – przestrzenność spędzania czasu wolnego pokolenia Z w obliczu zmieniających się realiów, w których duże znaczenie (lub nawet większe) ma przestrzeń społeczna i wirtualna, obok klasycznej przestrzeni fizycznej (materialnej). Omawianą

problematykę osadzono na gruncie geografii społecznej, ze względu na badanie zachodzących relacji pomiędzy przestrzenią czasu wolnego a aktywnościami wolnoczasowymi pokolenia Z.

W celu wyjaśnienia wspomnianych relacji w pracy wykorzystano koncepcję społecznego wytwarzania przestrzeni, rami postmodernizmu, koncepcję miejsca znaczącego i trzeciego miejsca oraz koncepcję poczucia miejsca. Stanowiły one kontekst interpretacyjny do uzyskanych wyników badań. W ich toku pogłębiona analiza dała możliwość wykazania, że pokolenie Z najchętniej wybiera przestrzenie zamknięte (przestrzenie mieszkaniowe, domowe), które umożliwiają całkowite zanurzenie się w formach spędzania czasu wolnego opartych na wirtualności. Tracą na tym inne przestrzenie, a w szczególności przestrzenie publiczne, tak jak m.in. przestrzeń sportowo-rekreacyjną. Co więcej, przeprowadzone analizy potwierdzają hipotezę dotyczącą wpływu wielkości miasta na wybór znaczącego miejsca spędzania czasu wolnego. Nie potwierdzono natomiast wpływu czynników społeczno-demograficznych na wybór znaczącego miejsca spędzania czasu wolnego.

Podsumowując, potwierdzono główną cechę pokolenia Z, której podstawą i wyróżnikiem jest głębokie zakorzenienie i zanurzenie w świecie technologii i internetu, głównie za pomocą smartfona. Wyraża się to zarówno w zaprezentowanej charakterystyce aktywności wolnoczasowych, jak i samych aktywności w ujęciu przestrzennym. Co bardzo interesujące, aktywności wolnoczasowe pokolenia Z w przestrzeni wirtualnej dominują niezależnie od przestrzeni fizycznej, która występuje jako tło. Generacja Z jest na tyle silnie zakorzeniona w przestrzeni wirtualnej, że niezależnie od tego w jakiej przestrzeni fizycznej przebywa, to główną formą spędzania czasu wolnego jest aktywność wirtualna.